

**8D01602- ТАРИХ
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША
ДОКТОРАНТУРАҒА ТҮСУГЕ АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАР**

**«Тарих және география» кафедрасының отырысында талқыланды
2023 жыл «25» мамыр хаттама № 9**

Эссе тақырыптары:

1. «Алаш идеясы» – қазақтың мемлекеттік, елдің ұлттық идеясы.
2. Отан тарихындағы ұлттық идея мен идеология
3. Қазақстанның қазіргі заман тарихынында Мәңгілік елдің алып тұлғаларын зерттеу
4. Қазақстан тарихындағы ақтандақ беттерді зерделеу
5. Қазақстанда ғылымның дамуы және жоғары оқу орындарының ролі
6. Қазақстандағы жоғары оқу орындары және даму перспективасы
7. Қазақстан қазіргі кезеңдегі дамуы және жаһандану үрдістері
8. Қазақ хандығы сыртқы саясатының негізгі бағыттары және оның жүзеге асу жолдары
9. Алаш қозғалысының қалыптасуы мен дамуы және Алаш партиясының бағдарламасы – өркениет жолымен дамудың ұстанымы
10. Historia est magistra vitae – деген түсінікке белгілі бір философтың тұжырымына сіздің түсінігіңіз және көзқарасыңыз.

Докторантураға түсуге арналған емтиханға дайындық сұрақтары:

1. Қазақстан тарихындағы түркі тілдес тайпалардың жаңа тұжырымдамалары.
2. XIII-XV ғасырлардағы қазақ жеріндегі этникалық процестер.
3. Темір дәуірінің алғашқы тайпаларының саяси тарихының өзекті мәселелері
4. XVII ғасырдың басында және Ресейдің отаршылдық саясатының басында қазақ халқының саяси жағдайы туралы білімді қалыптастыру.
5. XIII-XV ғасырлардағы қазақ жеріндегі этникалық процестердің тарихы, зерттелуі және орны туралы білімді қалыптастыра отырып, Алтын Орда мемлекетінің этникалық сипаты, өзбек, ноғай, қазақ субэтностары туралы жан-жақты түсінік.

6. Ежелгі түркі қоғамының әлеуметтік құрылымы мен мемлекеттік – құқықтық жүйесін талдау. Түркеш, ергежейлі, Қарахан, қымақ – Қыпшақ мемлекеттерінің тарихы мен орны туралы толық ақпарат беру.

7. Қазақстанның ежелгі тарихының мәселелерін қозғай отырып, тас дәуірін зерттеудің шешілмеген мәселелеріне анықтама беру.

8. Ежелгі тайпалардың қалыптасу тарихы және олардың саяси жағдайы туралы, яғни сақтар мен Үйсін-кағуй және ғұн-сармат тайпаларының проблемалары туралы толық ақпарат беру.

9. Ақсүйектер мен асыл сүйектердің құрамы, қызметі туралы білімді қалыптастыру, Қарасубектердің шығу тарихы туралы және Қазақ хандығында жүзге кірмейтіндер туралы жан-жақты ақпарат беру.

10. Көшпелі шаруашылықтың пайда болуы, көшпелі шаруашылықтың шығуы мен көшпелі мал шаруашылығына көшудің өндірістік алғышарттары.

11. 1960-1980 жылдардағы Отанның қоғамдық-саяси өмірі туралы өзекті мәселелер.

12. Ғасырдың басындағы феноменология және дағдарыстық құбылыстар мен сынықтар (XX-XXI ғасырлар кезеңі).

13. XIII-XV ғғ. Мемлекет және қазақ жеріндегі құқықтық жүйе.

14. Қазақ халқының ұлт-азаттық соғыстары.

15. 18-19 ғасырлардағы ұлт-азаттық көтерілістердің тарихы.

16. Қазақстан 1917 жылғы екі орыс төңкерісі кезінде.

17. 1986 жылғы желтоқсан оқиғаларының Қазақстан тарихындағы рөлі.

18. Ортағасырлық жазу мәдениетін заманауи бағалау және зерттеу.

19. Қазақстан тарихын зерттеудің теориялық, нақты-тарихи, нақты және тарихнамалық аспектілері туралы жан-жақты, жүйелі және терең білімді көрсету.

20. Қазақстандағы ортағасырлық түркі халықтары тарихының өзекті мәселелері.

21. Қазақстан-Ресейге қарым - қатынасы тарихына байланысты деректер мен ғылым еңбектері және қазыға тұжырымдары.

22. ҚР Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңесті ұйымдастыру жөніндегі бастамасы (АӨСШК, 1992 ж.). Отанның Батыс-Шығыс мәдениетаралық және өркениетаралық диалогты дамытуға қосқан үлесі. Өзара сенімді нығайту жөніндегі бастамалар.

23. Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы мақсаттар: халықаралық және өңірлік қауіпсіздік, мемлекеттің аумақтық тұтастығы мен егемендігі. Тәуелсіз Отанның сыртқы саясатының көп түрлілігі. Отанның ЕҚЫҰ-ға төрағалығы және оның нәтижелері

24. ҚР Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңесті ұйымдастыру жөніндегі бастамасы (АӨСШК, 1992 ж.). Қазақстанның батыс-шығыс мәдениетаралық және өркениетаралық диалогты дамытуға қосқан үлесі.

25. Әлемдік қауымдастықтардың Қазақстанның егемендігін мойындауы, оны БҰҰ-ға қабылдауы. Қазақстанның сыртқы саяси қатынастары саласындағы басымдықтар. Қазақстанның сыртқы саясатын қалыптастыру.

26. 1789-1794 жылдардағы француз революциясы кезіндегі Якобин идеологиясы мен саясатын зерттеудің жаңа тәсілдері.

27. Буржуазиялық әлеуметтік қатынастарға көшудегі протестантизм мен протестанттық этиканың рөлі мен маңызы.

28. Мейджи революциясы және Жапонияның капиталистік модернизациясының ерекшеліктері.

29. Қытайдағы Еуропалық державалардың отаршылдық саясатының тарихын зерттеудің жаңа тәсілдері 19-20 ғасырлар.

30. 1920-1930 жылдардағы Еуропадағы авторитарлық және тоталитарлық саяси режимдердің эволюциясының Тарихи тұжырымдамалары.

31. Ұлы депрессия және Ф. Рузвельттің АҚШ-тың нарықтық экономикасын мемлекеттік реттеу контекстіндегі "жаңа бағыты".

32. Екінші дүниежүзілік соғыстың себептері мен нәтижелерін зерттеудің жаңа тәсілдері.

33. "Қырғи қабақ соғыс" тарихының теориялық және әдіснамалық аспектілері және әлемдік социализм жүйесінің күйреуі.

34. 21 ғасырдың соңғы тарихы контекстіндегі "көпполярлы әлемнің" тұжырымдамалық моделі.

35. 21 ғасырдың жаңа тарихы контекстіндегі "жаңа Қазақстан" саяси моделі.

36. Қазақстан тарихының тарихнамалық дәстүрлері (XIII-XVIII). ХҮ-XVIII ғ. Қазақстан тарихы бойынша зерттеулер. Ортағасырлық авторлардың Тарихи көзқарасының ерекшеліктері мен сипаты

37. Тарихи процесті идеалистік түсіну. М.Қашқаридің ғылыми үлесі. Ж. Баласұғын, Әл-Фараби

38. XVIII-XIX ғасырлардағы тарихи білім. Қазақстанды зерттеудің отаршылдық мақсаты. Г. Ф. Миллердің, И. К. Кирилловтың Еңбектері

39. XIX ғасырдағы тарихи ойдың дамуын көрсету. "Орыс зерттеушілерінің қазақ халқының қалыптасуы туралы еңбектері

40. Қазақтардың этногенез проблемаларын зерттеу. Жер аударылған декабристердің Қазақстанның зерттеулері

41. Деректану теориясы және Деректанудың теориялық және әдістемелік мәселелері.

42. Тарихи-географиялық ғылымдағы деректердегі объективтілік пен субъективтілікті визуализациялау теориясынан алынған Тарихи деректер.

43. Ақпарат теориясын білу тұрғысынан Тарихи деректер деректану және тарихи зерттеу ұғымы

44. Тарихи деректер түрлері және электрондық деректану деректері

45. Тарихи деректердің түрлері мен түрлері. Электрондық деректердің негізгі түрлері.

46. Злобин Е. В., Боброва е. в. электрондық деректер тұжырымдамалары
47. Деректану талдауының мақсаты мен кезеңдері. Деректерді сақтау нысандары және олардың деректанулық маңызы. Мәтінді дұрыс оқу-жазбаша құжаттық талдаудың басты шарты
48. Көздің пайда болу уақытын анықтау (танысу). Көздің пайда болу орнын анықтау.
49. Деректер авторының немесе дереккөздің атын анықтау (атрибуция).
50. Деректанудың ғылым ретінде пайда болуы мен қалыптасуының алғышарттары.
51. XIX ғасырдың бірінші жартысындағы ірі ғылыми жаңалықтардың ашылуы. және ұлттық сананың оянуының өсуі.
52. Орыс тарихшысы В. О. Ключевский XIX ғасырдың аяғындағы орыс тарих ғылымының ерекшеліктері мен міндеттері, тарихи фактілер, тарихи сын және тарихи сынның ерекшеліктері туралы.
53. Қазақстанның жаңа тарихы бойынша дереккөздер (xiiii Ғ.ххгн басы).
54. Датұлы ауылы бастаған Кіші жүз қазақтарының ұлт-азаттық қозғалысын зерттеу.
55. Бөкей хандығы. Исатай мен Махамбет бастаған шаруалар көтерілісінің тарихнамасы.
56. Деректану және тарихнама қ. Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық көтеріліс.
57. XII-XIII ғғ. басындағы қазақ-орыс қатынастары.
58. Қазақстанның қазіргі тарихының тарихнамасы және деректану
59. Іс қағаздарымен жұмыс, құжаттардың жеке механизмі, тарихи дереккөз ретінде мерзімді басылым материалдары, статистикалық мәліметтер, лингвистикалық, электрондық көздер.
60. Тарихнама мен деректанудың теориялық және әдіснамалық негіздері.
61. Тас және қола дәуіріндегі Қазақстан тарихы бойынша зерттеулер
62. Қазақ хандығының құрылу тарихнамасы.
63. ХУ-ХҮІІ ғасырлардағы Қазақстан тарихы бойынша зерттеулер
64. Ресей империясындағы қазақ тұлғаларын қабылдау мәселелерін зерттеу
65. XIX ғасырдың аяғы-XX ғасырдағы Қазақстанның әлеуметтік-демографиялық дамуының тарихнамасы.
66. Тарихи дереккөздерді жіктеу мәселелері.
67. Отандық тарихнаманың өзекті мәселелері.
68. Тарихи деректерді талдаудың үш компоненті: әдістеме, әдістеме, және техника
69. Шежіренің тарихи дерек көзі ретіндегі ерекшеліктері
70. Қазіргі кезеңнің тарихи фактісі

71. Замандастарының хаттары, күнделіктері, естеліктері және нақты ерекшеліктері {блок 2} = 2
72. Кино-фото-фоно құжаттарды талдау
73. Мұхамед Хайдар Дулатидің "Тарихи Рашиди" тарихи факт ретінде
74. Қадырғали Жалайыри еңбектеріндегі Қазақ тарихы
75. Орыс шежірелеріндегі қазақтар туралы тарихнама және деректану
76. Шығыс және батыс елдерінің ортағасырлық мәдениетінің тарихнамасы мен деректанулары .
77. Урбанизация процесі. XI-XV ғғ.Еуропаның дамуы. Әулеттік монархияның ерекшелігі. Крест жорықтары және Жүз жылдық соғыс және оның Еуропа тарихына әсері: тарихнаманың жалпы белгілері.
78. Ақпараттық экономиканы құру негіздері. Шығысты "қуып". Индустриализм. Қоршаған орта мәселесі. Жаһандану және антижаханализация. Қазба байлығы үшін қақтығыс. Болашақ технологиясы.
79. Халықаралық терроризм және жаңа әлемдік иерархия. Үшінші әлем мемлекеттері. Табыстар мен дамудағы қиындықтар. Әлемдік экономикада қайта бөлу үшін күрес.
80. Кеңес Одағының Ыдырауы. Әлемнің саяси картасы мен халықаралық қатынастар жүйесін өзгерту.
81. Ақпараттық қоғамды қалыптастыру. Ақпараттық қоғамдағы адамның әлеуметтену мәселелері.
82. "Халықаралық қатынастар жүйесі" ұғымы. Халықаралық қатынастар жүйесін дамытудағы геосаяси факторлар.
83. Тарих ғылымының теориясы мен әдіснамасы, тарихи деректер, тарихи фактілерді зерттеу принциптері.
84. Ғылыми танымдық әдістер: жалпы логикалық әдістер, эмпирикалық әдістер.
85. Тарихи зерттеулердің негізгі критерийлері.
86. Тарихи танымның мәні, формалары және функциялары мен тарих ғылымының даму кезеңдерін, қазіргі тарих ғылымының негізгі бағыттары.
87. Тарих ғылымы және саясат.
88. Тарихнамалық деректерді талдау және зерттеу.
89. Тарихи даму концепциялары және тарихи заңдылық.
90. Ғылыми танымның логикасы мен парадигмалары.
91. Тарихи уақыт және тарихи кеңістік, тарихи қажеттілік туралы ғылыми ұғымдар.
92. «Тарихи заңдылық» ұғымы.
93. Тарихи зерттеудегі ғылыми ұстанымдар.
94. Ортағасырлардағы тарихи зерттеулер және оның қалыптасуы мен даму кезеңдері.
95. Тарихи таным және ғылыми білімнің құрылымы мен тарихи танымның субъектісі мен объектісінің өзара қатынасы.
96. Ғылымның басталу мәселелері және критерийлері.

97. Жаңа замандағы тарихи зерттеулер және оның қалыптасуы мен даму кезеңдерінің негізгі ерекшеліктері.

98. Тарихи үрдіс және тарихи таным теориясы.

99. Тарихи зерттеулердегі тарихнаманың ролі және тарихи зерттеулердегі тарихнамалық талдау әдістері

100. Тарихи зерттеудің негізгі әдістері